

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/40/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7823201892
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Greguš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2026:7823201892.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Greguša a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárčikovej v spore žalobkyne 1/ A. B., nar. X.X.XXXX, žalobcu 2/ mal. C. B., nar. XX.X.XXXX, žalobkyni 3/ mal. D. B., nar. XX.X.XXXX, všetci bývajúci v E. D. A. F. A. F. XXX, žalobcovia 2/ a 3/ zastúpení zákonnou zástupkyňou - žalobkyňou 1/, žalobcu 4/ mal. G. H., nar. X.X.XXXX, žalobkyne 5/ mal. D. H., nar. X.X.XXXX, obaja bývajúci v I. F. XX, obaja zastúpení zákonnou zástupkyňou - matkou E. A., nar. XX.XX.XXXX bývajúcou v I. F. XX, všetci žalobcovia 1/ až 5/ zastúpení advokátom JUDr. Michalom Matalom so sídlom kancelárie v Lučenci na ulici T. G. Masaryka č. 8 proti žalovanej Generali Česká pojišťovna, a.s., so sídlom v Prahe na ulici Spálená č. 75/16, Česká republika, vykonávajúca podnikateľskú činnosť v SR prostredníctvom svojej organizačnej zložky Generali Poistovňa, pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom na Lamačskej ceste č. 3A v Bratislave - mestskej časti Karlova Ves, IČO: 54 228 573, zastúpenej advokátskou kanceláriou SD LEGAL, s.r.o., IČO: 51 717 395, so sídlom v Košiciach na Žriedlovej ulici č. 3 o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 11C/77/2023-139 zo dňa 31.5.2024 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch III. a IV.
- II. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len súd prvej inštancie) rozsudkom č.k. 11C/77/2023-139 zo dňa 31.5.2024 výrokom I. konania v časti zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ vo výške 10.500,- Eur, žalobcovi 2/ vo výške 1.750,- Eur, žalobkyni 3/ vo výške 1.750,- Eur, žalobcovi 4/ vo výške 1.750,- Eur a žalobkyni 5/ vo výške 1.750,- Eur zastavil. Výrokom II. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy 500,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. žalobu v prevyšujúcej časti náhrady nemajetkovej ujmy zamietol. Výrokom IV. priznal žalobcom 1/ až 5/ náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

2. Vec právne posúdil podľa čl. 1 ods. 2, čl. 16 ods. 2 Ústavy SR, hlavy I čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (zák. č. 23/1991 Zb.), § 4 ods. 2 písm. f) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 420 ods. 2, § 427 ods. 1, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka (OZ), § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou z motorových vozidiel (ZoPZP), § 145 ods. 2, § 144, § 193 veta tretia, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP a rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 25.4.2023 spôsobil vodič J. A. dopravnú nehodu, keď viedol motorové vozidlo značky Mercedes CLS 350 EČV: K. po štátnej ceste 1/16, v smere od Rožňavy do Košíc, kde v km 399 pri obci Hrhov, okres K., svojím vozidlom prešiel do ľavého jazdného pruhu, odkiaľ

sa snažil vrátiť späť do pravého jazdného pruhu, kde došlo k čelnej zrážke s oproti idúcim osobným motorovým vozidlom značky Škoda Fabia, EČV: B., ktoré riadil vodič C. B., nar. X.X.XXXX, pričom spolujazdcom mu bola L. H., nar. XX.X.XXXX, ktorá po náraze utrpela zranenia a počas jej prevozu na ošetrovanie do NsP Košice - Šaca došlo k jej úmrtiu. Bola matkou žalobkyne 1/ a starou matkou žalobcov 2/ až 5/. Vodič J. A. zomrel dňa XX.X.XXXX. Motorové vozidlo značky MERCEDES CLS, EČV: K., ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovanej. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu má teda aj žalovaná ako poisťovateľ. Poškodení žalobcovia majú pritom podľa § 15 zákona o PZP právo domáhať sa náhrady škody priamo aj proti poisťovateľovi. Podanou žalobou si žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu 30.000,- Eur pre žalobkyňu 1/ a 15. 000,- Eur pre každého zo žalobcov 2/ až 5/. Nakoľko žalobcovia dňa 29.12.2023 vzali žalobu čiastočne späť (v rozsahu plnenia žalovanou po podaní žaloby), súd prvej inštancie konanie v časti zaplataenia náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňi 1/ v sume 10.500 Eur a žalobcov 2/ až 5/ každému v sume 1.750 Eur zastavil. Uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázanú a nespornú aktívnu legitímáciu žalobcov ako aj pasívnu legitímáciu žalovanej. Konštatoval, že žalobkyňa 1/ mala v čase smrti svojej matky 33 rokov, žalobcovia 2/ až 5/ ešte neboli plnoletí. Bolo preukázané, že zosnulá nežila pred smrťou v spoločnej domácnosti so žalobcami, ale mala s nimi veľmi dobrý vzťah, mali spoločné záľuby a záujmy, trávili spolu voľný čas, pravidelne sa stretávali, chodili spoločne na dovolenky. Žalobkyňa 1/ bola na matku citovo naviazaná, nakoľko po smrti jej otca a brata jej ostala už okrem jej vlastnej rodiny iba matka. Zosnulá bola v čase svojej smrti učiteľkou v materskej škole, pomáhala s výchovou vnúčat, starala sa o ne, pomáhala im pri učení, podporovala ich aj finančne. V osobnom alebo telefonickom kontakte boli so zosnulou pravidelne, niekoľkokrát do týždňa. Žalobkyňa 1/ vo svojom výsluchu ozrejmla zhoršenie svojho zdravotného stavu, navštevuje kardiologickú ambulanciu. Odbornú pomoc psychiatra žalobcovia nevyhľadali, nepovažovali to za potrebné. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia si v konaní uplatňujú nárok na ochranu ich osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ a to práva na ich súkromie a rodinný život, do ktorého bolo týmto protiprávnym konaním J. A. zasiahnuté. Považoval za nesporné, že J. A. svojim protiprávnym konaním narušil celistvosť a integritu rodiny žalobcov, pretože zasiahol do ich práva na rodinný život a súkromie a spôsobil im ujmu, ktorej následky sú trvalé a neodstrániteľné, pretože ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné a permanentné. V konaní boli preukázané všetky predpoklady zodpovednosti a to zavinené protiprávne konanie J. A., ktorým neoprávnene zasiahol do práva na ochranu osobnosti žalobcov a spôsobil im nemajetkovú ujmu a aj príčinná súvislosť medzi týmto konaním a následkom. J. A. po dopravnej nehode zomrel, pričom jeho motorové vozidlo bolo poistené u žalovanej, čo tiež nebolo v konaní sporné. Vzhľadom na závažnosť zásahu a jeho dôsledky a to stratu blízkeho príbuzného, nepovažoval morálne zadosťučinenie (nepeňažná satisfakcia) podľa § 13 ods. 1 OZ za dostatočné, žalobcom vzniklo právo na reľutárnu náhradu, a preto považoval priznanie zadosťučinenia v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ za opodstatnené a spravodlivé, pretože takáto náhrada môže aspoň čiastočne prispieť k zmierneniu ich ujmy, čo aj je zmyslom tejto právnej úpravy. Keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1, posledná časť vety OZ, ani trestná sankcia nepostačujú na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo neoprávneným zásahom porušené s neodstrániteľnými následkami, súd prvej inštancie mal za to, že žalobcom vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázal na to, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Konštatoval, že výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola v konaní sporná, má vyjadrovať objektívnu hodnotu straty, ktorú niekto utrpí smrťou blízkej osoby. Smrť každého človeka má približne rovnaké dôsledky v tom, že sa pretrhnú kontakty ostatných príbuzných s osobou zomrelého. Tieto dôsledky spočívajúce v strate blízkej osoby však každý človek prežíva rôzne a sú tak odstupňované hlavne tým, ako každý jednotlivec je schopný tieto negatívne životné skúsenosti spracovať a prekonať. Avšak bez ohľadu na spôsob vyrovnania sa s týmto tragickým následkom, následok stále zostáva rovnaký. Citová ujma nie vždy sa dá preukázať úplne detailne, najmä preto, že ide o stav, ktorý slovami je ťažko opísať. Ako vyplynulo aj z výpovedí žalobkyne 1/ a zákonnej zástupkyne žalobcov 4/ a 5/, v tejto veci je pre poškodených nesmierne bolestivé opäť si vybavovať v pamäti spomienky na smrť ich blízkej osoby, a preto nie vždy je možné rovnaké peňažné ocenenie. Vzniknuté následky však možno kvalifikovať do určitej miery ako štandardné a potom ako následky,

ktoré majú závažnejší dopad na zdravie (vážne psychické traumy, iné zdravotné následky) prípadne trvalý vplyv na stratu pracovnej a spoločenskej uplatniteľnosti a pod., intenzívnejšie a závažnejšie následky vznikajú tiež v prípade komplikovanejších vzťahov individuálnych prípadov (strata jediného dieťaťa, veľmi malého dieťaťa, alebo vôbec jediného žijúceho príbuzného), ktoré si nepochybne zaslúžia výraznejšie odškodnenie. Preto je síce vždy potrebné skúmať individuálne následky každého zásahu, avšak všeobecnou skúsenosťou je, že každej fyzickej osobe sa smrť jeho blízkeho človeka dotkne (ak to tak nie je, ide skôr o patologický jav osobnosti). Ak sú spôsobené následky podobné, potom pri výške nemajetkovej ujmy by malo byť stanovené základné odškodnenie v sume, ktorá by zodpovedala pravidelným štandardným následkom, a ktorá by ďalej mohla byť v určitom rozpätí upravovaná s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu podľa toho, či vzniknuté následky sú ťažšie alebo ľahšie ako štandardný prípad, alebo podľa toho, či sú zistené aj iné okolnosti, ktoré treba vziať do úvahy. Pri tom je potrebné mať na zreteli, že takúto ujmu nemožno v peňažnej forme v žiadnom prípade odčiniť, maximálne možno zmierniť jej negatívne dôsledky. Súd prvej inštancie poukázal na to, že určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zákon zveruje voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave, ohľadom zákonom predvídaných kritérií, to znamená, ohľadom závažnosti vzniknutej ujmy a s ohľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za nevyhnutné považuje zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadostučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť. Je možné za ňu len poskytnúť zadostučinenie (satisfakciu). Pri určovaní výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie vychádzal zo zistení, že v prejednávacom prípade ide o nezvratný stav a nenapraviteľnú ujmu, akou je smrť matky a starej matky žalobcov, tiež prihliadol na blízky rodičovský vzťah medzi nebohrou a žalobkyňou 1/, ktorá okrem matky a svojej vlastnej rodiny už nemala príbuzných, nakoľko jej otec a brat už zomreli, psychickú traumu žalobcov z neočakávaného a tragického úmrtia, prejavujúcu sa veľkým smútkom. U žalobkyne 1/ strata matky preukázateľne viedla k najciteľnejšej ujme, nakoľko ich vzťah bol veľmi pevný a blízky a žalobkyňa 1/ sa vôbec nevyrovnala s touto stratou, po jej smrti začala mať kardiologické problémy. Priama súvislosť jej zdravotných problémov, napriek predloženej lekárskej správe, so smrťou matky však nebola jednoznačne preukázaná. Strata zasiahla aj žalobcov 2/ až 5/ taktiež veľmi závažne, mali s nebohrou blízky a vrúcny vzťah, prejavilo sa to smútkom zo straty opory rodiny, ktorá im pomáhala, starala sa o nich. Celkovo súd prvej inštancie však vyhodnotil ujmu žalobcov 2/ až 5/ ako menej intenzívnu s poukazom na to, že ide o maloleté deti, ich rozvíjajúcu sa budúcnosť, lepšie možnosti spracovania a prekonania straty. Okrem uvedenej závažnosti vzniknutej ujmy posudzoval aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. K porušeniu nedošlo úmyselným, ale nedbanlivostným konaním J. A. pri prevádzke motorového vozidla. Toto však nič nemení na tom, že J. A. bol zodpovedný za smrť L. H. a pravdepodobne mohol predísť následku, ak by kvôli zdravotným problémom nevedel motorové vozidlo. Na základe týchto kritérií súd prvej inštancie za najzávažnejšiu stratu považoval stratu matky a mal za to, že žalobkyňi 1/ prislúcha náhrada 11.000 Eur (10.500 Eur už bolo žalovanou po podaní žaloby uhradené) vychádzajúc z už ustálenej rozhodovacej praxe (napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/175/2022 zo dňa 24.11.2022). Žalovaná po podaní žaloby uhradila žalobkyňi 1/ náhradu v sume 10.500 Eur, preto uložil žalovanej zaplatiť žalobkyňi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 500 Eur. Hoci stratu starej matky považoval taktiež za veľmi závažnú, súd prvej inštancie ju vyhodnotil ako menej intenzívnu s poukazom na to, že ide o vnukov nebohej, ktorí s ňou nežili v spoločnej domácnosti, neboli odkázaní na jej výchovu a starostlivosť. Súd prvej inštancie považoval náhradu, ktorá už bola vyplatená po podaní žaloby žalovanou každému zo žalobcov 2/ až 5/ v sume 1.750 Eur za primeranú, konanie v tejto časti žaloby z dôvodu späťvzatia zastavil a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Sumy náhrady nemajetkovej ujmy uplatnené žalobou vyhodnotil ako neprimerane vysoké, v rozpore s rozhodovacou praxou súdov SR a tiež z dôvodu nepreukázania osobitných okolností žalobcami, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy. Z predložených dôkazov nemal preukázanú ujmu žalobcov v takom rozsahu, ktorá by odôvodňovala priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške tak, ako to žiadali v žalobe, preto nad priznané náhrady žalobu zamietol. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal zo zásady úspechu vo veci (§ 255 CSP), ktorú treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Uviedol, že v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ich totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola

spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcov v predmetnej veci bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných voči žalovanej, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Na základe uvedeného priznal žalobcom 1/ až 5/ plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy voči žalovanej, resp. sumy ktorá bola predmetom zastavenia konania, nakoľko k späťvzatiu žaloby došlo z dôvodu plnenia žalovanej až po podaní žaloby na súd.

3. Proti výroku III. rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a to u žalobkyne 1/ v sume 19.000 Eur, žalobcu 2/ v sume 13.250 Eur, žalobkyne 3/ v sume 13.250 Eur, žalobcu 4/ v sume 13.250 Eur, žalobkyne 5/ v sume 13.250 Eur podali žalobcovia v 1/, 2/, 3/, 4/ a 5/ rade v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Rozsudok v napadnutej časti považujú za nesprávny a založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Súdom priznanú peňažnú satisfakciu ako náhradu nemajetkovej ujmy považujú za neprimerane nízku a nepostačujúcu vzhľadom na všetky okolnosti, ktoré boli v konaní zistené, ako aj vzhľadom na závažnosť, trvalosť a neodčiniteľnosť tohto neoprávneného zásahu do ich práva na ochranu osobnosti. Zopakovali, že tragickú dopravnú nehodu zapríčinil vodič A., ktorý sa nedostatočne venoval riadeniu motorového vozidla. Navyše jeho schopnosť viesť vozidlo bola v čase pred nehodou podstatne znížená, na čo bol aj upozornený počas lekárskeho vyšetrenia. Jednoznačne bolo preukázané, že zomrelá nenesie žiadnu spoluvinu na vzniku dopravnej nehody. Zdôraznili, že žalobkyňa 1/ stratila v matke nenahraditeľnú osobu, s ktorou bola navzájom obzvlášť blízka, aj vzhľadom na skutočnosť, že v minulosti tragicky prišla o otca a brata a matka ju vychovávala sama. S matkou bola v dennodennom kontakte, len vďaka jej pomoci mohla vyštudovať vysokú školu a už od dvoch rokov jej syna mohla pracovať. Matka jej pomáhala so strážením detí počas víkendov, keď musela pracovať a vyzdvihovala deti zo školy. Pomáhala jej aj finančne. Zo stratou matky sa nevie vnútorne vyrovať, má búšenie srdca, nespí, chodí na kardiológiu, užíva lieky. Žalobca 2/ stratil v starej matke nenahraditeľnú osobu, tým stratil možnosť žiť v úplnej rodine aj so starou mamou, s ktorou bol prakticky v každodennom kontakte a bol na ňu citovo naviazaný. Trávil spolu víkendy, vyzdvihovala ho zo školy, chodili na spoločné dovolenky. Stratil možnosť prežívať s ňou detstvo, dospievanie, štúdium, profesijný život, zakladanie vlastnej rodiny a tiež prišiel o možnosť všestranne rozvíjať svoju osobnosť aj pod vplyvom starej matky, ktorá je pre formovanie osobnosti dieťaťa obzvlášť nezastupiteľná. Po tragickej dopravnej nehode má problémy so spánkom. Rovnaké dôvody uviedli aj žalobcovia 3/, 4/ a 5/. Navyac žalobca 2/ uviedol, že v čase dopravnej nehody mal 6 rokov, žalobkyňa 3/ mala v čase dopravnej nehody 12 rokov, žalobca 4/ mal v čase dopravnej nehody 12 rokov a žalobkyňa 5/ mala v čase dopravnej nehody 15 rokov. Žalobkyňa 3/ dodala, že po úmrtí starej matky stratila akúkoľvek možnosť žiť v úplnej rodine, bola na ňu citovo naviazaná. Žalobca 4/ dodal, že po tragédii sa zmenilo jeho správanie, uzavrel sa do seba. Strata starej matky ho veľmi zasiahla a do dnešného dňa sa s ňou nevie vyrovať. Ich vzťah sa mohol rozvíjať ešte niekoľko desaťročí. Žalobkyňa 5/ dodala, že so starou matkou bola v pravidelnom telefonickom kontakte, navštevovali sa cez víkendy a sviatky. Po tragédii sa zmenilo jej správanie a uzavrela sa do seba. Jej strata ju veľmi zasiahla, nevie sa s ňou vyrovať, často plače za starou matkou. Nebyť tragédie ich vzťah sa taktiež mohol rozvíjať ešte niekoľko desaťročí. Poukázali na to, že ich stará matka bola učiteľkou v materskej škôlke, s deťmi – vnúčatami to vedela veľmi dobre, mali veľmi pekný vzťah. Učila ich dobrým veciam, chodili k nej pravidelne, cez víkendy, cez letné prázdniny, trávil spolu čas. Žili na dedine, učila ich k vzťahu k zvieratám, práci okolo domu, záhradkárčeniu. Zdôraznili, že priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy by mala odzrkadľovať intenzitu, hĺbku, trvalosť a neodčiniteľnosť im spôsobenej nemajetkovej ujmy a preto by mala byť priznaná k tomu primeranej výške. Priznanú nemajetkovú ujmu považujú za neprimerane nízku. V dôsledku tragickej dopravnej nehody prišli o biologicky, emocionálne a rodinne jednu z najbližších osôb. Za nevyhnutné považujú zohľadniť aj znehodnotenie náhrady ujmy vyjadrenej v peniazoch infláciou. Navrhli, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III., ktorým v prevyšujúcej časti zamietol žalobu žalobkyne 1/ tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 19.000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, zmenil výrok III., ktorým zamietol žalobu žalobcu 2/ v prevyšujúcej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 13.250 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, zmenil výrok III., ktorým zamietol žalobu žalobkyne 3/ v prevyšujúcej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 3/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 13.250 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, zmenil výrok III. rozsudku, ktorým zamietol žalobu žalobcu 4/ v prevyšujúcej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 4/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 13.250 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, zmenil rozsudok vo výroku III., ktorým zamietol žalobu žalobkyne 5/ v prevyšujúcej časti tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 5/ titulom náhrady

nemajetkovej ujmy sumu 13.250 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň navrhli, aby im odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedla, že napádaný rozsudok považuje okrem výroku IV. za zákonný a správny, odvolanie žalobcov považuje za nedôvodné. Má za to, že priznané a vyplatené náhrady nemajetkovej ujmy sú zákonné a správne, čo do priznanej výšky a vychádzajú z ustálenej súdnej judikatúry v obdobných veciach, s poukazom na vykonané dokazovanie a ustálený skutkový stav. Zdôraznila, že nemožno vychádzať zo zmeny hospodárskych a ekonomických pomerov počas súdneho konania, resp. za obdobie od úmrtia poškodenej do doby vydania rozhodnutia súdu, ale je potrebné vychádzať z celkových hľadísk a ekonomickej situácie v čase vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť na zmiernenie tragických následkov u poškodených a nie na kompenzáciu finančných strát príbuzných zosnulej osoby. Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd SR, keď konštatoval, že priznanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/171/2005). Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/37/2012, v ktorom sa uvádza, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentami účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 6MCdo/15/2012 dospel k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad vtedajší zákon č. 2015/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške 10 násobku minimálnej mzdy. Poukázala na to, že súdy pri určovaní korektnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu majú zohľadňovať najmä primeranosť v porovnaní s inými finančnými kompenzáciami. Následne poukázala na aktuálnu rozhodovaciu prax pri priznávaní nemajetkovej ujmy pre pozostalých po obetiach dopravných nehôd. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti potvrdil a priznal jej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej uviedli, že v plnom rozsahu trvajú na svojom odvolaní, ako aj na argumentácii v ňom obsiahnutom v celom rozsahu. V žiadnom prípade nie je ich cieľom sa bezdôvodne obohatiť, pričom však majú za to, že priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy by mala odzrkadľovať intenzitu, hĺbku, trvalosť a neodčiniteľnosť im spôsobenej nemajetkovej ujmy, preto by mala byť priznaná v tomú primeranej výške.

6. Proti výroku IV. rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Je toho názoru, že súd prvej inštancie nerozhodol zákonne, keď priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania. V predmetnom prípade si žalobcovia uplatnili prvotne nárok až súdnou cestou, preto nemala objektívne možnosť nároky prešetriť a likvidovať. Súd navyiac žalobcom 2/ až 5/ nepriznal nároky nad rámec toho, čo plnila, preto nemožno mať za to, že by zavinila predmetné konanie a žalobkyni 1/ priznal len 500 Eur, teda iba nepatrnú časť zo žalovanej a žalovanou neplnenej čiastky. Nesúhlasí, že zavinili zastavenie konania, pretože plnila až po podaní žaloby, pričom do podania žaloby ani plniť nemohla, keďže u nej uplatnený nebol. Je toho názoru, že vzhľadom na uplatnenie nároku po prvýkrát až súdnou cestou, sú to žalobcovia, ktorí zavinili existenciu konania a mala by to byť práve žalovaná, ktorá má nárok na náhradu trov konania. Navrhla, aby odvolací súd výrok IV. rozsudku zmenil tak, že nárok na náhradu trov konania prizná žalovanej voči žalobcom 1/ až 5/ v rozsahu 100 %.

7. Žalobcovia 1/ až 5/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej proti výroku IV. rozsudku uviedli, že v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú za správne, vychádzajúce zo zásady pomeru úspechu strán sporu vo veci. Podľa ich názoru túto zásadu treba uplatniť aj na konanie, ktorého výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takomto prípade nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na podklade voľnej úvahy súdu. Keďže v danom prípade bol uplatnený nárok všetkých žalobcov daný a úspech žalobcov je závislý iba od úvahy súdu. Poukázali aj na to, že v takejto veci má rozhodnutie súdu povahu konštitutívneho rozhodnutia, keďže s poukazom na § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy

a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Majú za to, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd prvej inštancie správne rozlíšil, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Preto majú za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne, že majú nárok voči žalovanej na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov k odvolaniu proti výroku IV. rozsudku uviedla, že všetku skutkovú a právnu argumentáciu, pre ktorú zastáva názor, že by žalobcom nárok na náhradu trov konania nemal byť priznaný uviedla tak počas konania, ako aj v podanom odvolaní. Zdôraznila, že konanie ako také nezavinila a teda nemala pred začatím konania možnosť likvidovať uplatnený nárok mimosúdne. Po doručení žaloby vec posúdili a vo vzťahu k žalobkyni 1/ plnili sumu 10.500 Eur zo súdom nakoniec uznanej čiastky 11.000 Eur a zvyšných žalobcov uspokojila v celom súdom uznanom rozsahu, a to pred prvým pojednávaním a pred vyhlásením rozsudku. Žalobcovia 2/ až 5/ boli teda uspokojení v plnej miere súdom uznanej výšky. Preto nepovažuje za zákonné a spravodlivé, aby ešte aj znášala trovy konania minimálne vo vzťahu ku žalobcom 2/ až 5/, ktorí, ak by jej zaslali výzvu na plnenie pred podaním žaloby, boli by uspokojení v rovnakom rozsahu ako po začatí súdneho konania (teda by žalobu nemuseli podávať vôbec) a vo vzťahu ku žalobkyni 1/ ide o pomer 500 Eur ku 10.500 Eur, teda aj žalobkyni 1/ bola priznaná v zásade nepatrná čiastka oproti tomu čo jej plnila dobrovoľne. Táto skutočnosť v spojení s tým, že ju pred začatím súdneho konania žalobkyňa 1/ neoslovila, podľa jej názoru taktiež zakladá dôvodnosť pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania ani žalobkyni 1/. Zdôraznila, že to boli žalobcovia, ktorí zaviniли začatie súdneho konania a nie ona, ktorá ani nebola porušovateľom ich práva na ochranu osobnosti, iba vykonáva likvidáciu poisťnej udalosti podľa zákona. Navyše, žalobcovia sa pred podaním žaloby ani len nepokúsili o mimosúdnu dohodu, teda nevedela ani nemala ako vedieť, že si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vôbec chcú uplatniť.

9. Ďalšie vyjadrenia do spisu doručené neboli.

10. Rozsudok vo výroku I. o čiastočnom späťvzťatí žaloby a vo výroku II. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni 1/ nemajetkovú ujmu 500 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku nebol odvolaním napadnutý, v týchto výrokoch nadobudol právoplatnosť v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP, a preto v tejto časti nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

11. Podľa § 12 ods. 2 zák. č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov (účinného v čase tragickej nehody), ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

12. Podľa § 13 cit. zákona celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

13. Podľa § 15 Trestného zákona (TZ), trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel'

a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo

b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený.

14. Podľa § 16 ods. 1 TZ, trestný čin je spáchaný z nedbanlivosti, ak páchatel'

a) vedel, že môže spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí, alebo

b) nevedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, hoci o tom vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol.

15. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

16. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

17. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcov proti výroku III. a odvolanie žalovaného proti výroku IV. ako podané včas, oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods.1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov ako vyplývali z obsahu podaných odvolaní a dospel k záveru, že odvolania nie sú nedôvodné.

18. Odvolací súd sa najskôr zaoberal podaným odvolaním žalobcov proti výroku III. rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a to u žalobkyne 1/ v sume 19.000 Eur, žalobcu 2/ v sume 13.250 Eur, žalobkyne 3/ v sume 13.250 Eur, žalobcu 4/ v sume 13.250 Eur, žalobkyne 5/ v sume 13.250 Eur z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP.

19. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne vyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak, súd vyhodnotil tak, že to vyvoláva logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1, 2 CSP, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

20. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti je právnym posúdením činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne interpretoval alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

21. Odvolací súd po dôkladnom preskúmaní spisu zistil, že súd prvej inštancie vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli počas konania najavo a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov. Na takto zistený skutkový stav správne aplikoval príslušnú právnu normu, ktorú aj správne interpretoval, preto uplatnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP nie sú dané.

22. Žalobcovia namietali výšku priznaných náhrad.

23. Súd prvej inštancie pri posudzovaní kritérií na priznanie náhrady u všetkých žalobcov zohľadnil tie skutočnosti, ktoré boli pre priznanie náhrady podstatné. Uviedol, že smrť každého človeka má približne rovnaké dôsledky v tom, že sa pretrhnú kontakty ostatných príbuzných s osobou zomrelého. Tieto dôsledky spočívajúce v strate blízkej osoby však každý človek prežíva rôzne a sú tak odstupňované hlavne tým, ako každý jednotlivec je schopný tieto negatívne životné skúsenosti spracovať a prekonať. Pritom však nie sú rozhodujúce jeho subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

24. Pri stanovení výšky náhrady je táto ponechaná na rozhodnutie súdu, ktoré však sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou.

25. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že danou problematikou sa zaoberal Najvyšší súd SR napríklad v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 171/2005 zo dňa 27.4.2006, či sp. zn. 6 Cdo 37/2012 zo dňa 31.7.2012, v ktorých dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález Ústavného súdu SR zo 6.12.2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESLP zo 17.7.2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike.

26. Podľa názoru ESLP náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme. Aj keď vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa v niektorých prípadoch týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., prípadne náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., nie je vylúčené, aby pri určovaní výšky náhrady aj v prejednanom spore bol použitý obdobný spôsob, ktorým by sa určila táto náhrada.

27. Podľa názoru ESLP náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESLP tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Ittalahti a Karhuvaara v. Fínsko).

28. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 15/2012 zo dňa 30.9.2013 dospel k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad z. č. 215/2006 Z.z. (nahradený zákonom č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov – pozn. odvolacieho súdu), v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy.

29. Odvolací súd je si vedomý toho, že strata blízkej osoby sa len veľmi ťažko dá finančne vyčíslieť, a že priznaná finančná náhrada túto osobu nenahradí. Bolo by ale v rozpore s princípmi spravodlivosti, keby hodnota za stratu blízkeho človeka bola v trestnom konaní vyčíslená inak ako hodnota za stratu blízkeho v občianskom civilnom konaní. Na základe týchto úvah dospel k záveru, že spôsobenou ujmu došlo k nezvratnej deštrukcii ich vzájomných rodinných vzťahov tvoriacich základ a rámec súkromného života. Ujma, ktorú žalobcovia utrpeli sa hodnotou vyčíslieť nedá, ale je porovnateľná s inými prípadmi pozostalých, ktorí prišli o svojho najbližšieho za obdobných okolností.

30. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol aj na závery najvyššieho súdu (bod 41 odôvodnenia), či na aktuálnu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu (bod 47) o potrebe určiť primeranú výšku náhrady po náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie. Konštatoval, že žalobcovia v konaní nepreukázali výnimočnosť ich prípadu, ktorá by privedila odklon od bežnej rozhodovacej praxe.

31. Na potvrdenie správnosti rozhodnutia o priznanej nemajetkovej ujme odvolací súd podporne poukazuje na zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. Podľa § 12 ods. 2 cit. zákona, ak bola

trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Podľa § 13 cit. zákona celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

32. Minimálna mzda v roku 2023 bola 700 Eur mesačne, jej 25 násobok je 17.500 Eur, jej 50 násobok predstavuje sumu 35 000 Eur.

33. Odvolací súd poukazuje na to, že zákon č. 274/2017 Z.z. odškodňuje obeť násilných trestných činov, pri ktorých ide o úmyselné zavinenie. V posudzovanom prípade nešlo o úmyselné zavinenie, ale o nebanlivosť zomrelého vodiča J. A.. Podľa zákona celková suma odškodnenia nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy, avšak ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Keďže žiadna zo žalobkýň nebola odkázaná výživou na zomrelú, nemali by nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol o vyplatení celovej sumy nemajetkovej ujmy 18.000 Eur. Čiže viac, ako by patrilo podľa zákona č. 274/2017 Z.z. Túto sumu logicky správne diferencoval podľa stupňa príbuzenstva, čiže dcére priznal viac ako vnukom a vnučkám. Aj zo spisu vyplýva, že zomrelá mala so žalobkyňou 1/ najbližší vzťah, boli v každodennom kontakte, pomáhali si, podporovali sa aj finančne.

34. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznanú jednotlivým žalobcom, keď okrem kritérií na priznanie náhrady u všetkých žalobcov, ktoré zohľadnil súd prvej inštancie, podporne prihliadal aj na maximálnu prípustnú sumu, ktorá sa priznáva obetiam násilných trestných činov.

35. Žalovaná podala odvolanie proti výroku IV. rozsudku o náhrade trov konania. Okrem dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP namietala aj odvolací dôvod podľa písm. d).

36. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Príkladom takejto vady môže byť nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu (a to tak v prípade, keď bola poskytnutá v užšom rozsahu, ako aj v prípade jej realizácie v širšom než zákonom predpokladanom rozsahu), pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu bez splnenia predpokladu uvedeného v článku 16 ods. 2 CSP, alebo vypočutie relevantného svedka bez poučenia o práve odoprieť výpoveď), porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami (§ 193 CSP) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu (§ 194 ods. 2).

37. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

38. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

39. Podľa § 262 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

40. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

41. Žalovaná svojimi odvolacími námietkami v intenciách odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP nastolila predmetom odvolacieho prieskumu správnosť rozhodnutia o trovách konania podľa zásady úspechu v spore za situácie, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy

súdu, resp. od zaslania predžalobnej výzvy . Odvolací súd na úvod poukazuje na to, že platný CSP nepozná pojem predžalobná výzva a ani neukladá povinnosť účastníkovi konania zaslať pred podaním žaloby na súd výzvu na dobrovoľné plnenie protistrane. Takýto úkon však môže súd zohľadniť pri náhrade trov konania. Vždy ho ale treba posudzovať individuálne, či sa ním mohlo predísť súdному konaniu. V tomto posudzovanom prípade žalobcovia žalovanej predžalobnú výzvu nezaslali. Aj keď žalovaná po oboznámení sa s doručenou žalobou (ešte v čase pred prvým pojednávaním) čiastočne plnila, neuspokojila žalobcov v plnom rozsahu, títo na podanej žalobe trvali, žiadali zaplatiť nimi požadovanú nemajetkovú ujmu. Predžalobná výzva by tak nezabránila vzniku súdneho konania a tým ani vzniku trov konania. Naopak, navýšila by náklady spojené s uplatnením pohľadávky.

42. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že správnosť rozhodnutia o trovách konania sa posudzuje podľa zásady úspechu v spore aj za situácie, keď rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu. Pre takúto situáciu v rekonštituovanom procesnom poriadku neexistuje výslovná úprava. Pritom ale predchádzajúci procesný predpis (zák. č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok) v § 142 ods. 3 stanovoval, že ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, mala strana nárok na plnú náhradu trov konania aj pokiaľ bola v spore čiastočne neúspešná. To na prvý pohľad evokuje predstavu, že od tohto usporiadania zákonodarca cielene ustúpil. V právnej teórii a už aj v právnej praxi sa takéto nazeranie na zmenu procesnej úpravy neujalo na podklade názoru, že nová procesná úprava predstavuje len iný spôsob legislatívneho vyjadrenia inak rovnakého normatívneho usporiadania. Tento názor je vystavaný na premise, že pokiaľ výška plnenia závisí na úvahe súdu alebo na znaleckom posudku, strany nevedia výsledok sporu ovplyvniť, a preto prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech.

43. Z publikácie Civilný sporový poriadok od autorov Števček a kol. vydané v nakladateľstve C. H. Beck v roku 2016 zo strán 926 a 927 vyplýva, že „Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Nemožno však opomenúť fakt, že strany zámerne výšku sporu nadhodnotia, aby napr. odmena advokáta bola čo najvyššia a pod. Súdna prax sa v takom prípade prikláňala k riešeniu, a to najmä s ohľadom na zastúpenie strany advokátom, ktorý má poznať aspoň bežnú judikatúru v žalovanej veci, a napriek tomu, že bol žalobca v základe sporu úspešný, takýto výkon práva by ho nemal chrániť a náhradu trov konania nepriznávala nikomu alebo postupovala podľa zásady úspechu. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku) (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1540s, str. 926 a 927).

44. Po preskúmaní danej veci v napadnutej časti výroku IV. o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanou dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď aplikoval zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP), ktorú treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ich totiž zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Aj

tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcov v predmetnej veci bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných voči žalovanej, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu. Na základe uvedeného má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania správne a zákonne, keď priznal žalobcom 1/ až 5/ plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy, resp. sumy, ktorá bola predmetom zastavenia konania, nakoľko k späťvzatiu žaloby došlo z dôvodu plnenia žalovanej až po podaní žaloby na súd.

45. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne rozhodol vo veci samej a súčasne aj správne rozhodol o náhrade trov konania. Na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, ktoré následne aj správne právne posúdil, pričom nezistil takú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zároveň dostatočne presvedčivo odôvodnil, prečo aplikoval § 255 ods. 1 CSP a rozhodol podľa zásady úspechu v spore, aj keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý výrok III. ako aj napadnutý výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

46. Podľa vyššie citovaných ustanovení CSP sa odvolací súd riadil aj pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania. Odvolanie podali tak žalobcovia ako aj žalovaná. Ani jedna strana nebola s odvolaním úspešná, preto odvolací súd v súlade s § 255 ods. 2 CSP žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

47. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).